

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum doctrina pertineat ad vitam actiuam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

dentissimus, & sapientissimus rite haberi solet.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd operationes morales specificantur ex fine, vt supra habitum est: & ideo ad uitam contemplatiuam illa cognitio pertinet, quae finem habet in ipsa cognitione veritatis. Cognitio autem prudentiae, quae magis habet finem in actu appetitiuae virtutis, pertinet ad uitam actiuam.

AD II. dicendum, qd occupatio exteriorum reum facit hominem minus videre in rebus intelligibilibus, quae sunt separatae a sensibilibus, in quibus operationes actiuae vitae consistunt: sed tamen occupatio exterior actiuae vitae facit hominem magis clare videre in iudicio agibilibus, quod pertinet ad prudentiam tum propter experientiam, tum propter mentis attentionem: quia vbi intendis, ibi ingenium valet, ut Sallustius dicit.

Super Quaestione centesima octuagesima prima articulum tertium.

ARTICVLVS III.

Vtrum docere sit actus vitae actiuae, an contemplatiuae.

AD TERTIUM sic procedit. Vt docere non sit actus vitae actiuae, sed contemplatiuae. Dicitur. Grego. super Ezechielem. qd virtus perfecta bona caelestia, quae contemplari potuerunt, fratribus denuntiant, eorumq; animos in amorem intima claritatis accendunt: sed hoc pertinet ad doctrinam, ergo docere est actus vitae contemplatiuae.

¶ 2. Prat. Ad idem genus vitae vt reduci actus & habitus: sed docere est actus sapientiae: dicitur. n. Philo. in prin. metaph. qd signum scientis est posse docere. Cum ergo sapientia, uel scientia pertineat ad uitam contemplatiuam, videtur qd etiam doctrina ad uitam contemplatiuam pertinet.

¶ 3. Prat. Sicut contemplatio est actus vitae contemplatiuae, ita & oratio: sed oratio qua quis orat pro alio, nihilominus pertinet ad uitam contemplatiuam, ergo qd aliquis veritatem mediata in alterius notitiam per doctrinam deducat, videtur ad uitam contemplatiuam pertinere.

SED CONTRA est qd Greg. dicit sup Ezechiel. Actiua uita est, pane esuriendi tribuere, uerbo sapientiae nescientem docere.

RESPON. Dicendum, qd actus doctrinae habet duplex obiectum. Fit. n. doctrina per locutionem,

locutio autem est signum audibile interioris conceptus. Est ergo unum obiectum doctrinae, id quod est materia, siue obiectum interioris conceptionis: & quantum ad hoc obiectum, quoniam doctrina pertinet ad uitam actiuam, quoniam ad contemplatiuam. Ad actiuam quidem, quoniam homo interiorius concipit aliquam ueritatem, ut per eam in exteriori actione dirigatur. Ad contemplatiuam autem, quoniam homo interiorius concipit aliquam ueritatem, in cuius consideratione & amore delectatur. Vnde Aug. dicit in lib. de uerbo Domini. Eligant sibi partem meliorem. si uita contemplatiua, uacent uerbo, inhiant doctrinae dulcedini, occupentur circa scientiam salutarē. Vbi manifeste dicit, doctrinam ad uitam contemplatiuam pertinere. Aliud uero obiectum doctrinae est ex parte sermonis audibilis, & sic obiectum doctrinae est ipse audiens: & quantum ad hoc obiectum, omnis doctrina pertinet ad uitam actiuam, ad quam pertinent exteriores actiones.

AD PRIMUM ergo dicendum, qd autoritas illa expressè loquitur de doctrina quantum ad materiam, prout uersatur circa considerationem, & amorem ueritatis. AD II. dicendum, qd habitus & actus coequantur in obiecto: & ideo manifeste illa ratio procedit ex parte materiae interioris conceptionis. Intantum. n. ad sapientiam, uel scientiam pertinet posse docere, in quantum potest interiorem conceptum uerbis exprimere ad hoc, qd possit alium adducere ad intellectum ueritatis.

AD III. dicendum, qd ille qui orat pro alio, nihil agit erga illum, pro quo orat, sed solum erga Deum, qui est intelligibilis ueritas: sed ille qui alium docet, aliquid circa eum agit exteriori actione. Vnde non est similis ratio de utroque.

ARTICVLVS IIII.

Vtrum uita actiua maneat post hanc uitam.

AD QUARTUM sic procedit. Vt quod uita actiua maneat post hanc uitam. Ad uitam. n. actiuam pertinent actus moralium uirtutum, ut dictum est: sed uirtutes morales permanent post hanc uitam, ut August. dicit in 14. de Trin. ergo uita actiua permanent post hanc uitam.

¶ 2. Prat. Docere alios, pertinet ad uitam actiuam, ut dictum est: sed

nis transeuntis est ipsa materia perficienda, ita obiectum actus legendi est ipse audies perficiendus per doctrinam actum immutatum in ipsum audientem, seu legentem tam extra quod ad sensum, quam intus quo ad intellectum, quantum est ex parte ipsius actus docendi, quamvis forte audiens nihil proficiat. Et propterea ex hac parte omnis doctrina spectat ad uitam actiuam siue doceat actionem, siue contemplationem.

Super Quaestione centesima octuagesima prima articulum quartum.

IN articulo quarto, eiusdem questionis notanda ualde doctrina occurrit: in responsione ad secundum: quoniam inde solutio illius occultae questionis habetur. An scilicet homines beati assumpti ad ordines angelorum, ita quod sint superiores quibusdam angelis, illuminent angelos minus beatos, i. quos constat esse inferiores in ordine beatitudinis. Verbi gratia. An sanctus Petrus post qd sit inter Seraphim, illuminet angelos qui sunt in ordine Cherubim, & sic de alijs. Ex hoc enim loco habes ab auctore partem negatiuam scilicet quod homines puri non illuminant angelos, imo nec alios homines inferiores ibidem beatos: quoniam haec est differentia inter homines & angelos ibidem, quod in hominibus non remanet uita actiua, ad quam spectat docere, quod ibi uocatur illuminare. In angelis autem utique ad finem mundi utraque uita quodammodo est: quoniam & contemplantur: & sunt administratores spiritus in ministeriis misti &c. Nec solum haec differentia ponitur in littera, sed ratione ibidem probatur scilicet quia illuminationes sunt de his quae pertinent ad dispensationem ministeriorum Dei. Angelis autem secundum naturam suam ordinem

In serm. 27. ante mediu tom. 10.

In 30 art. 4. ad 1. Et 1. 2. q. 67. art. 1. ad 2. Et 3. dist. 37. q. 1. art. 1. Et 3. con. ca. 63. h. Et ver. q. 1. art. 4. ad 2. Artic. huius quirit.